

„Monitoring nočních motýlů na lokalitě Nákladové nádraží Žižkov – sever“ I.

Národní program ČSOP „Ochrana biodiverzity“ pro rok 2015

Zadavatel: Český svaz ochránců přírody
Zhotovitel: Krásná žába, občanské sdružení
Mapovatel: Jan Knížek

Obsah

1. Úvod do problematiky.....	str. 2
2. Zadání a cíle.....	str. 2
3. Návaznost na dřívější pozorování.....	str. 2
4. Popis lokality.....	str. 2
5. Společenstva – botanika.....	str. 4
6. Metodika sběru dat.....	str. 5
7. Jednotlivé druhy.....	str. 8
8. Výsledky.....	str. 15
9. Závěr.....	str. 17
10. Literatura.....	str. 18

1. Úvod do problematiky

Předkládaný text obsahuje výsledky biologického průzkumu lokality Nákladové nádraží Žižkov – severní část.

2. Zadání a cíle

Biologický průzkum uvedené lokality je součástí Národního programu ČSOP „Ochrana biodiverzity“. Zadavatelem je ČSOP. Zájmová lokalita je určena k zástavbě, proto je důležité znát její druhovou skladbu a celkový biologický stav.

3. Návaznost na dřívější pozorování

Sledování lokality začalo v roce 2011 občanským sdružením Krásná žába. „Monitoring motýlů na lokalitě Nákladové nádraží Žižkov – sever“ vypracovala organizace Krásná žába, o. s. v roce 2014 v rámci programu „Ochrana biodiverzity“. Geobotaniku zpracovala doc. Ing. Jana Nováková, CSc.

4. Popis lokality

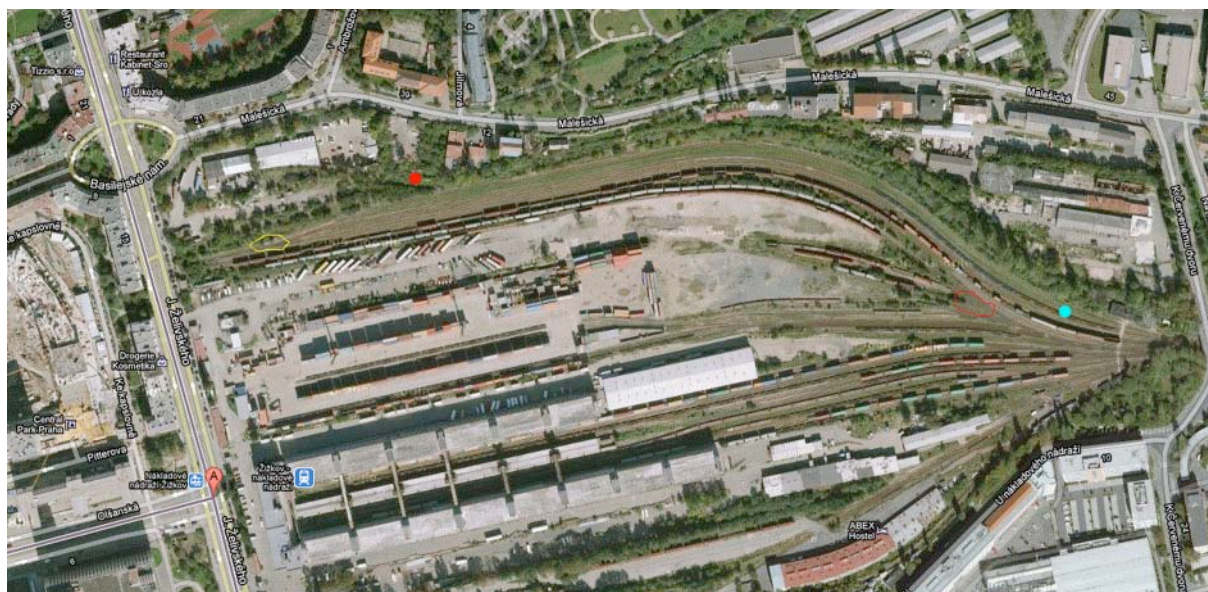
Pražská kotlina, Praha 3. Areál Nákladového nádraží Žižkov (265 m n. m.) je z jihu a východu ohraničen ulicí U Nákladového nádraží, ze západu ulicí Želivského a ze severu ulicí Malešickou. Z geologického hlediska je Vrch sv. Kříže (280 m n. m.) tvořen břidlicemi s jílem, drobami a křemenci, které vznikly v prvohorách. Prvohorní křemence byly vždy důležitou stavební surovinou, a proto se zde na několika místech dříve těžily.

Ačkoli území NNŽ – severní část představuje pestrou mozaiku různých typů biotopů, dominantní je otevřený biotop stepního charakteru. K udržení stepního charakteru v nemalé míře přispívají cca 3 hektary zátěžové dlažby jako pozůstatek původního nákladového nádraží. Jedná se o žulové nepravidelné „kostky“ o hmotnosti asi 30 až 120 kg, které zabraňují výraznému ruderálnímu zarůstání a umožňují výskyt xerothermní vegetace. Druhý, stejně důležitý faktor lokality je přítomnost silné populace zajíce polního (*Lepus europaeus*), který plní roli selektivního býložravce.

Obr. 1 Pohled na zájmové území směrem od ul. Želivského.

Hranice zájmové lokality kopíruje lesní lem, který oproti celému terénu vystupuje do svahu na Vrch sv. Kříže. Jde o jedinou výraznou vertikální členitost, která činí výškový rozdíl cca 8 m nad plochou terénu. V centrální části je zarůstající skládka, v níž nalézá náhradní úkryty velký počet zde žijících druhů.

Obr. 2 Stanoviště, kde byl většinou prováděn průzkum na světlo.

5. Společenstva – botanika

Zpracovala: doc. Ing. Jana Nováková, CSc

Suchomilná společenstva (často na narušovaných půdách) – s diviznami (*Verbascum thapsus*, *V. nigrum*, *V. lychnitis*), hadincem (*Echium vulgare*), pupalkou dvouletou (*Oenothera biennis*), jetelem rolním (*Trifolium arvense*), rýtem žlutým (*Reseda lutea*), rozchodníky (*Sedum album*, *S. acre*), lipnicí smáčknutou (*Poa compressa*), jestřábníkem chlupáčkem (*Hieracium pilosella*);

Obr. 3 Při silném slunečním záření se kameny v zátěžové dlažbě dokáží rozežhát na vyšší teplotu, akumulovat ji a ohřívat okolní prostředí i po západu slunce. To je velmi důležité pro místní noční xerothermní druhy.

Luční společenstva s dominantním ovsíkem vyvýšeným (*Arrhenatherum elatius*), třezalkou tečkovanou (*Hypericum perforatum*), starčkem přímětníkem (*Senecio jacobaea*), čičorkou pestrou (*Coronilla varia*), silenkou nadmutou (*Silene inflata*), kozí bradou (*Tragopogon dubius*), bikou ladní (*Luzula campestris*), šťovíkem rozvětveným (*Rumex thyrsiflorus*);

Příkopy s vlhkomilnými druhy – orobincem (*Typha latifolia*), sítinou rozkladitou (*Juncus effusus*), lipnicí bahenní (*Poa palustris*) a chrasticí rákosovitou (*Baldingera arundinacea*);

Liniová vegetace v kolejišti s anemochorními dřevinami (bříza, javory, vrba jíva, topol černý,...) a stínomilnými druhy podrostu (lipnice, jestřábníky, violka psí);

Křovinná společenstva připomínající lesní lemy tř. Rhamno-Prunetea s prvky přirozené vegetace (nejspíše suťových lesů *Aceri-Carpinetum*), jako např. svída krvavá (*Swida sanguinea*), mahalebka (*Prunus mahaleb*), vrba jíva (*Salix caprea*), růže (*Rosa sp. div.*), zimolez (*Lonicera sp.*), hloh (*Crataegus sp.*);

Paseková společenstva s třtinou křovištní, starčky (hl. *Senecio viscosus*), vratičem (*Tanacetum vulgare*) a jestřábníky (*Hieracium sp.*).

Obr. 4 Lesní lem, který umožňuje v horkých dnech důležité ochlazení.

6. Metodika sběru dat

Výsledky prezentované v této zprávě se opírají o intenzivní sledování zájmového území v letech 2012 – 2014, návštěv lokality bylo 270 až 300. V roce 2015 byla lokalita navštívena třicetpětkrát. Přítomnost motýlích druhů na jednotlivých stanovištích byla zjišťována klasickými metodami, a to hlavně aktivním procházením vhodných stanovišť a pasivním lovem. Ten by se dal rozdělit do dvou základních způsobů, a to na lov na světlo a na vonné nástrahy. Při lovu na světlo bylo použito více druhů lamp, aby se dosáhlo co největšího záběru v rámci vlnové délky. Jednalo se o směšové výbojky Philips ML 160W a 240W 225-235V E27 a o rtuťové vysokotlaké výbojky HPM 125W/642 E27 standard NBB, kterým byla odstraněna baňka s luminiscenčním práškem a nahrazena baňkou z křemíkového skla. To bylo učiněno kvůli zvýšení UV spektra. Dále byly použity trubice BL TL 8W/10 G5 Actinic Philips. S optimalizovaným výkonem na hmyz a UV led-diody (Obr. 6). Při práci s UV-

lampami byly používány pracovní brýle ASTROSPEC UVEX se širokopásmovou ochranou proti UV záření. Světelné zdroje byly zavěšeny na plátno se samonosnou konstrukcí (Obr. 5), někdy též i volně zavěšené plátno 3x2 m.

Lov na světlo byl prováděn většinou na dvou stanovištích (Obr. 2).

Filmový archiv (červený bod): 5. 6., 7. 6., 5. 7., 17. 7., 18. 7., 25. 7., 1. 8., 2. 8., 31. 8.

České dráhy-posun (zelený bod): 12. 5., 16. 5., 18. 5., 30. 5., 12. 6., 6. 7., 12. 7., 20. 7., 27. 8., 30. 8.

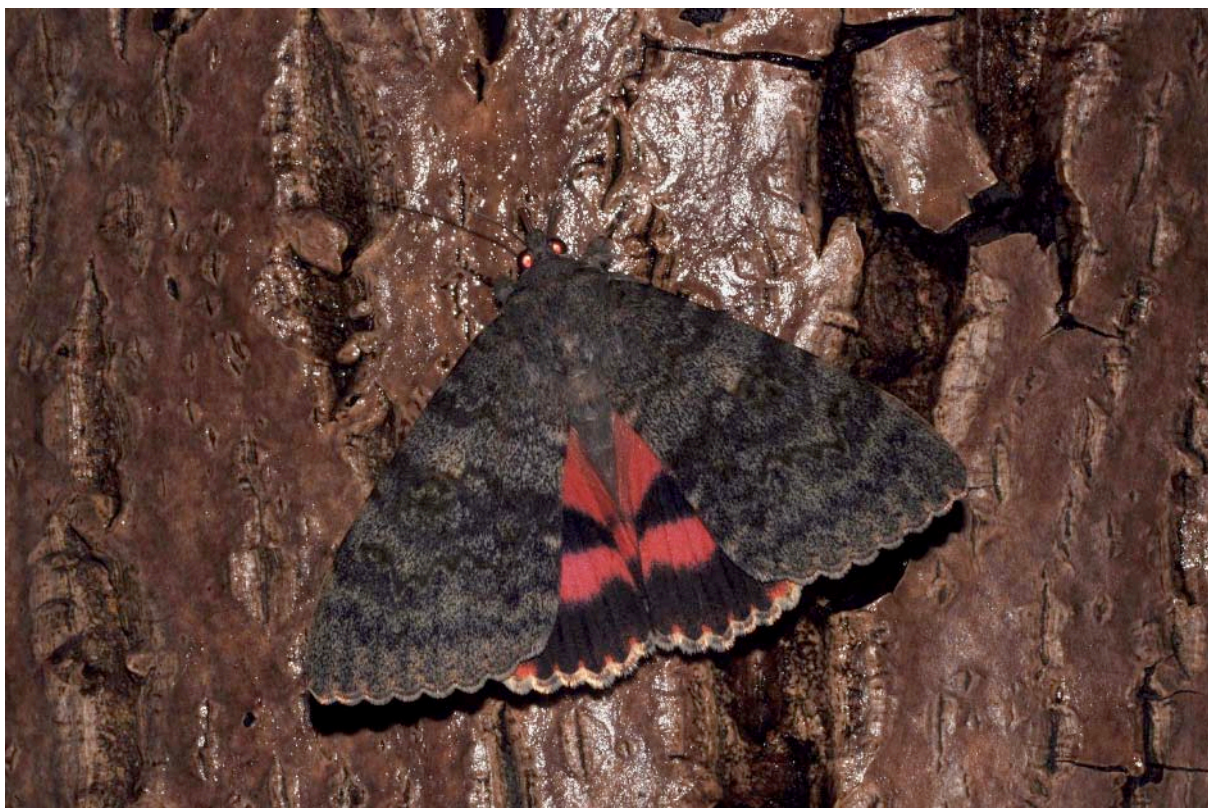

Obr. 5 Plátno se samonosnou konstrukcí a dvě trubice BL TL 8W/10 G5 Actinic Philips.

Při lovu na vonné nástrahy byly používány dva základní typy, a to směs starších banánů, hrozeček, medu a červeného vína (5:2:2:1). Druhá směs se skládala ze švestkových povidel a hrozeček (8:2), tato směs o objemu cca 0,5 l byla vařena v 0,5 l černého piva a později doplněna o slivovici v poměru 10 ml na jeden litr. V obou případech bylo při přípravě sledováno, aby návnada měla konzistenci hustšího medu. Návnada byla aplikována na kůru stromů ve výšce cca 150 – 180 cm od země (Obr. 7). Pokud to bylo možné, kůra byla natřena již čtyři hodiny před západem slunce.

Obr. 6 Lamy s UV led-diodami.

Obr. 7 Stužkonoska topolová (*Catocala elocata*) přilákána vonnou návnadou.

Důraz byl kladen na fotografování imág v průběhu dne i noci. U chráněných druhů byl kladen zvláštní důraz na prokázání reprodukce na lokalitě.

Vzhledem k absenci výjimky dle §56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění, nebylo s jedinci chráněných druhů nijak manipulováno.

7. Jednotlivé druhy

Hepialidae

latinský název	český název	Statut	b.in.	Poznámka
<i>Triodia sylvina</i>	hrotnokřídlec salátový		4	

Adelidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Adela degeerella</i>	adéla pestrá		3	
<i>Adela</i> sp.				?

Psychiidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Psyche crassiorella</i>	vakonoš		3	

Tineidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Monopis monachella</i>	mol		4	nepříliš hojně se vyskytující druh
<i>Monopis obviella</i>	mol		5	
<i>Nemapogon koenigi</i>	mol			!
<i>Neurothaumasia ankerella</i>	mol		3	

Yponomeutidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Argyresthia curvella</i>	molovka		4	
<i>Argyresthia pruniella</i>	molovka		4	
<i>Scythropia crataegella</i>	zápředníček trnkový		3	
<i>Yponomeuta cagna, gellapadella, malinellus, rorrella</i>				?
<i>Yponomeuta plumbella</i>	předivka menší		3	
<i>Ypsolopha asperella</i>	člunkovec bělavý		3	
<i>Ypsolopha dentella</i>	člunkovec srpokřídlý		3	
<i>Ypsolopha horridella</i>	člunkovec hnědý		3	
<i>Ypsolopha sequella</i>	člunkovec lesní		4	

Oecophoridae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Agonopterix alstroemeriana</i>	plochuška pestrá		3	
<i>Batia lambdella</i>	krásněnka		3	
<i>Batia unitella</i>	krásněnka		4	
<i>Depressaria depressana</i>	plochuška		4	
<i>Depressaridae</i> sp.				
<i>Ethmia bipunctella</i>	skvrnuška stepní		3	
<i>Oecophora bractella</i>	krásněnka skvostná		3	

Coleophoridae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Coleophora alcyonipennella</i>	pouzdrovníček chrpový		3	
<i>Coleophora</i> sp.			?	

Gelechiidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Gelechia sestertiella</i>	makadlovka		3	
<i>Recurvaria leucateella</i>	makadlovka sadová		4	
<i>Syncopacma taeniolella</i>	makadlovka		3	

Tortricidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Aethes tesserana</i>	obaleč		2	
<i>Archips podanus</i>	obaleč zahradní		5	
<i>Archips xylosteanus</i>	obaleč třešňový		5	
<i>Epiblema foenellum</i>	obaleč skobovitý		3	
<i>Epinotia bilunana</i>	obaleč		2	
<i>Epiblema uddmannianum</i>	obaleč ostružiníkový		3	
<i>Notocelia incarnatana</i>	obaleč			?
<i>Olethreutes arcuellus</i>	obaleč zdobený		5	
<i>Pammene aurita</i>	obaleč klenový		2	
<i>Pammene regiana</i>	obaleč		2	
<i>Pammene trauniana</i>	obaleč babykový		2	
<i>Phalonidia contractana</i>	obaleč			!
<i>Tortricidae</i> sp. 20x				+cca 20 taxonů

Pterophoridae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Agdistis adactyla</i>	pernatěnka zimolezová		2	
<i>Cnaemidophorus rhododactylus</i>	pernatuška šípková		4	
<i>Emmelinea monodactyla</i>	pernatuška svlačcová		5	
<i>Geina didactyla</i>	pernatuška kuklíková			!
<i>Oxyptilus</i> sp.	pernatuška		3	všichni zástupci rodu <i>Oxyptilus</i> jsou indikátor 3. stupně

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Platyptilia</i> sp.	pernatuška		3	všichni zástupci rodu <i>Platyptilia</i> jsou indikátor 3. stupně
<i>Pterophoridae</i> sp. 3x	?			těžké k určení, pouze foto

Crambidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Agriphila geniculea</i>	travařík		3	většinou vzácný druh
<i>Agriphila tristella</i>	travařík travní		4	
<i>Anania coronata</i>	zavíječ bezový		4	
<i>Catoptria falsella</i>	travařík		4	
<i>Catoptria mytilella</i>	travařík		3	lokální a místy vzácný druh stepních biotopů
<i>Cydalima perspectalis</i>	zavíječ zimostřázový			východoasijského původu, patogen v ČR
<i>Chrysoteuchia culmella</i>	travařík zahradní		4	
<i>Ecpyrrhorrhoe rubiginalis</i>	zavíječ		3	ve střední Evropě jde o druh lokální
<i>Eudonia lacustrata</i>	šedovníček			!
<i>Eudonia mercurella</i>	šedovníček		4	
<i>Evergestis forficalis</i>	zavíječ zelný		4	
<i>Nomophila noctuella</i>	zavíječ stěhovavý		5	
<i>Ostrinia nubilalis</i>	zavíječ kukuřičný		5	
<i>Platytes cerussella</i>	travařík lipnicový		4	nepříliš hojný druh stepních biotopů
<i>Pleuroptya ruralis</i>	zavíječ kopřivový		5	
<i>Pyrausta aurata</i>	zavíječ zlatoskvrnný		4	
<i>Scoparia basistrigalis</i>	šedovníček		3	
<i>Scoparia pyralella</i>	šedovníček luční		4	
<i>Scoparia</i> sp.	šedovníček			?
<i>Sitochroa palealis</i>	zavíječ zelenavý		3	
<i>Sitochroa verticalis</i>	zavíječ slámový		4	

Pyralidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Endotricha flammealis</i>	zavíječ červenavý		4	
<i>Eurrhyncha hortulata</i>	zavíječ zahradní		4	
<i>Galleria mellonella</i>	zavíječ voskový		4	
<i>Oncocera semirubella</i>	zavíječ červenožlutý		4	
<i>Pyralidae</i> sp. 6 x				těžké k určení, pouze foto

Sphingidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Deilephila elpenor</i>	lišaj vrbkový		4	
<i>Hyles euphorbiae</i>	lišaj pryšcový	EN	3	
<i>Macroglossum stellatarum</i>	dlouhozobka svízelová		3	
<i>Mimas tiliae</i>	lišaj lipový		5	
<i>Proserpinus proserpina</i>	lišaj pupalkový	NT	3	v pražském regionu velmi lokální a vzácný
<i>Sphinx ligustri</i>	lišaj šeříkový		4	

Drepanidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Habrosyne pyritoides</i>	můřice bělopásná		3	
latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Thyatira batis</i>	můřice očkováná		4	

Notodontidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Furcula furcula</i>	hranostajník jívový		4	
<i>Notodonta dromedarius</i>	hřbetozubec březový		4	
<i>Pterostoma palpina</i>	hřbetozubec dvouzubý		4	

Nolidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Meganola albula</i>	drobnuška ostružiníková			!

Noctuidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Acronicta megacephala</i>	šípověnka velkohlavá		5	
<i>Acronicta rumicis</i>	šípověnka hojná		5	
<i>Actinotia polyodon</i>	osenice půvabná		5	
<i>Acronicta psi/ tridens</i>	šípověnka meruňková		4	
<i>Agrochola litura</i>	polnice vrbková		4	
<i>Agrotis exclamationis</i>	osenice vykřičníková		5	
<i>Agrotis segetum</i>	osenice polní		5	
<i>Amphipyra berbera</i>	blýskavka doubravní		4	
<i>Amphipyra pyramidea</i>	blýskavka ořešáková		4	
<i>Amphipyra tragopoginis</i>	blýskavka obecná		5	
<i>Apamea monoglypha</i>	šedavka trávová		4	
<i>Apamea remissa</i>	šedavka mnohotvárná		4	
<i>Atethmia centrigo</i>	zlatokřídlec jasanový			!
<i>Autographa gamma</i>	kovolessklec gama		5	
<i>Calophasia lunula</i>	jasnobarvec květelový		4	
<i>Catocala elocata</i>	stužkonoska topolová		3	
<i>Catocala fulminea</i>	stužkonoska švestková		3	
<i>Colobochyla salicalis</i>	hnědavka jívová		3	lokální druh listnatých a smíšených lesů
<i>Cosmia pyralina</i>	blýskavka hrušňová		4	
<i>Cosmia trapezina</i>	blýskavka dravá		5	
<i>Craniophora ligustri</i>	šípověnka jasanová		3	
<i>Cryphia algae</i>	šípověnka lipová		3	
<i>Cryphia raptricula</i>	šípověnka hnědá		3	
<i>Diachrysis chrysitis</i>	kovolessklec šedivkový		4	
<i>Dypterygia scabriuscula</i>	blýskavka šťovíková		5	
<i>Elaphria venustula</i>	blýskavka narůžovělá		4	
<i>Emmelia trabealis</i>	světlopáska svlačcová		3	
<i>Euclidia glyphica</i>	jetelovka hnědá		4	
<i>Euxoa</i> sp.	osenice			?
<i>Hoplodrina blanda</i>	blýskavka pampelišková		5	

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Hoplodrina octogenaria</i>	blýskavka ptačincová		5	
<i>Hoplodrina</i> sp.	blýskavka			?
<i>Hypena proboscidalis</i>	zobonosec kopřivový		4	
<i>Chortodes fluxa</i>	travařka třtinová		4	
<i>Lacanobia oleracea</i>	můra kapustová		5	
<i>Mamestra brassicae</i>	můra zelná		5	
<i>Mesapamea secalis-didyma</i>	šedavka		4	
<i>Mesoligia furuncula</i>	šedavka dvoubarvá		4	
<i>Mythimna conigera</i>	plavokřídlec skořicový		4	
<i>Mythimna ferrago</i>	plavokřídlec bledoskvřinný		4	
<i>Mythimna l-album</i>	plavokřídlec bílé L		4	
<i>Mythimna pallens</i>	plavokřídlec stepní		4	
<i>Noctua comes</i>	osenice prvosenková		4	
<i>Noctua fimbriata</i>	osenice zemáková		5	
<i>Noctua interjecta</i>	osenice západní			!
<i>Noctua janthina</i>	osenice černolemá		4	
<i>Noctua pronuba</i>	osenice šťovíková		5	
<i>Ochropleura plecta</i>	osenice čekanková		4	
<i>Oligia latruncula</i>	šedavka menší		4	
<i>Oligia</i> sp.	šedavka			?
<i>Paradrina clavipalpis</i>	blýskavka čtyřtečná		4	
<i>Parascotia fuliginaria</i>	hnědavka tmavá		3	lokální druh teplých lesních biotopů
<i>Parastichtis ypsilon</i>	blýskavka lužní		4	
<i>Phlogophora meticulosa</i>	blýskavka mramorovaná		5	
<i>Protodeltote pygarga</i>	světlopáska ostružiníková		4	
<i>Rivula sericealis</i>	hnědavka drobná		5	
<i>Sideridis reticulatus</i>	můra mydlicová		4	
<i>Thalpophila matura</i>	blýskavka travní		4	
<i>Trachea atriplicis</i>	blýskavka lebedová			!
<i>Trisateles emortualis</i>	žlutavka běločárná		4	lokální druh teplých lesních biotopů
<i>Xestia c-nigrum</i>	osenice černé C		5	
<i>Xestia xanthographa</i>	osenice žlutoskvřinná		4	
<i>Zanclognatha tarsipennalis</i>	žlutavka hnědožlutá		4	

Lymantriidae

latinský název	český název	Statut	b.in.	Poznámka
<i>Lymantria dispar</i>	bekyně velkohlavá		4	
<i>Orgyia antiqua</i>	štetconoš trnkový		4	

Arctiidae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Atolmis rubricollis</i>	lišejníkovec černý		3	druh je v pražském regionu velmi vzácný
<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	přástevník kostivalový	x	4	
<i>Eilema lutarella</i>	lišejníkovec hlinožlutý		3	
<i>Phragmatobia fuliginosa</i>	přástevník šťovíkový		5	

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Spilosoma lubricipeda</i>	přástevník máťový		5	
<i>Spilosoma luteum</i>	přástevník bezový		4	

Geometridae

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Apeira syringaria</i>	zejkovce šefíkový		2	v Praze jde o druh velmi vzácný
<i>Aplocera plagiata</i>	píďalka úhorová		3	
<i>Campaea margaritaria</i>	běločárník habrový		4	
<i>Camptogramma bilineata</i>	píďalka kopřivová		4	
<i>Cidaria fulvata</i>	píďalka žlutá		3	
<i>Cosmorhoe ocellata</i>	píďalka očkovaná		4	
<i>Crocallis elinguaris</i>	zejkovce lesní		4	
<i>Cyclophora albipunctata</i>	očkovec olšový		3	
<i>Ematurga atomaria</i>	tmavoskvrnáč vřesový		4	
<i>Ennomos autumnaria</i>	zejkovce podzimní		4	
<i>Ennomos fuscantaria</i>	zejkovce jasanový		3	
<i>Epirrhoe alternata</i>	píďalka obecná		4	
<i>Eulithis prunata</i>	píďalka švestková		3	
<i>Eupithecia centaureata</i>	píďalička srpková		4	
<i>Eupithecia linariata</i>	píďalička květelová		3	
<i>Eupithecia</i> sp.	píďalička			?
<i>Eupithecia succenturiata</i>	píďalička diviznová		4	
<i>Gymnoscelis rufifasciata</i>	píďalička zarudlá		4	
<i>Hemithea aestivaria</i>	zelenoplášťík trnkový		4	
<i>Horisme corticata</i>	píďalka černočárná		2	lokální píďalka vázaná na teplé křoviny
<i>Horisme tersata</i>	píďalka plaménková		2	lokální a dosti vzácný druh lesních okrajů
<i>Hypomecis roboraria</i> nebo <i>punctinalis</i>	různorožec		4	?
<i>Charissa obscurata</i>	šerokřídlec tmavý		4	
<i>Chloroclystis v-ata</i>	píďalička zelená		4	
<i>Idaea aversata</i>	žlutokřídlec kručinkový		4	
<i>Idaea biselata</i>	žlutokřídlec čtverotečný		4	
<i>Idaea dimidiata</i>	žlutokřídlec měsíčekový		4	
<i>Idaea fuscovenosa</i>	žlutokřídlec lesklý		4	
<i>Idaea humiliata</i>	žlutokřídlec červenočárný		4	
<i>Idaea muricata</i>	žlutokřídlec rudoskvrnný		4	
<i>Idaea rusticata</i>	žlutokřídlec polní		4	
<i>Idaea</i> sp.	žlutokřídlec			?
<i>Idaea straminata</i>	žlutokřídlec hedvábitý		4	
<i>Ligdia adustata</i>	skvrnopásník brslenový		3	
<i>Lomaspilis marginata</i>	skvrnopásník lískový		4	
<i>Lythria cruentaria</i>	rudopásník menší		3	
<i>Macaria alternata</i>	kropenatec dubový		4	
<i>Melanthia procellata</i>	píďalka doubravní		3	
<i>Pelurga comitata</i>	píďalka mochnová		4	druh zřejmě chybného českého názvu žijící na merlicích a lebedách
<i>Peribatodes rhomboidaria</i>	různorožec trnkový		4	

latinský název	český název	statut	b.in.	Poznámka
<i>Perizoma alchemillatum</i>	píďalka konopnicová		4	
<i>Rhinoprora rectangulata</i>	píďalička jabloňová		4	
<i>Rhinoprora</i> sp.	píďalička			?
<i>Scopula rubiginata</i>	vlnopásník hnědonachový		4	
<i>Scotopteryx chenopodiata</i>	vlnočárník sveřepový		4	
<i>Siona linuta</i>	bělokřídlec luční		4	
<i>Stegania trimaculata</i>	kropenatec			!
<i>Thalera fimbrialis</i>	zelenopláštník mateřídouškový		4	
<i>Timandra comae</i>	žlutokřídlec šťovíkový		4	
<i>Xanthorhoe ferrugata</i>	píďalka hojná		4	
<i>Selenia tetralunaria</i>	zejkovec čtyřměsíčný		4	

Stegania trimaculata přilákána na světlo. 31. 8. 2015, 23:42 hod. Nový druh pro území ČR.

8. Výsledky

Hlediska bodového hodnocení

Potravní vazba

Druh polyfágní – prakticky bez vyjádřitelné vazby na určitou živnou rostlinu	1
Druh omezeně polyfágní – vázaný na druhy rostlin různých čeledí	2
Druh oligofágní – vázaný na několik rodů téže čeledi	3
Druh omezeně oligofágní – vázaný na několik druhů téhož rodu	4
Druh monofágní – vázaný na jediný druh rostliny	5

Stanovištní vazba

Druh eurytopní – bez vazby na určitý typ stanoviště	1
Druh oligotopní – vázaný na skupinu příbuzných biotopů	2
Druh stenotopní – striktně vázaný na jediný typ stanoviště	3

Vzácnost – četnost výskytu na základě dosavadních znalostí

Druh rozšířený a početný	1
Druh rozšířený, ale nehojný	2
Ojedinelé nálezy z většího počtu lokalit	3
Ojedinelé nálezy z malého počtu lokalit	4
Ojedinelé nálezy z jediné lokality	5

Indikační význam druhů na základě bodového hodnocení

Indikátor 1. stupně	11 - 13
Indikátor 2. stupně	9 - 10
Indikátor 3. stupně	7 - 8
Indikátor 4. stupně	3 - 6

Pro stanovení indikačního významu druhů byl použit jednoduchý vzorec

$$I = P + S + V$$

kde I = indikační význam

P = potravní vazba

S = stanovištní vazba

V = vzácnost

Vysvětlení stupňů indikačního významu

Indikátor 1. stupně

- indikačně nanejvýš významné druhy zasluhující v mnohých případech zákonnou ochranu na stupni kriticky ohrožený, silně ohrožený, ohrožený ve smyslu Vyhlášky č. 395/92 Sb.

Indikátor 2. stupně

- indikačně velmi významné druhy, v některých případech zasluhující zákonnou ochranu

Indikátor 3. stupně

- indikačně významné druhy, ve výjimečných případech zasluhující zákonnou ochranu

Indikátor 4. stupně

- obecně rozšířené a hojné druhy indikačně nevýznamné

(Stupně 4. a 5. byly v novější verzi metodiky sloučeny do stupně 4.)

Území, na nichž je přítomen indikátor 2. stupně, je nutno zákonem chránit. Pro oprávněnost zákonné ochrany je nutno potvrdit trvalý výskyt indikátoru ve stabilní populaci a současnou přítomnost indikátorů 3. stupně nad 20 %. V případě, že indikátorem je druh kriticky nebo silně ohrožený, není přítomnost indikátorů 3. stupně rozhodující. Zákonná ochrana musí být podpořena syntetickým posouzením všech dalších (živých i neživých) složek přírodního prostředí. Cílem ochrany je zachovat podmínky pro jeho existenci, případně tyto podmínky zlepšit v rámci pěstební péče.

Na přírodě blízkých habitatech se účast indikátorů 2. stupně pohybuje nejčastěji od pěti do deseti procent. Jejich účast stoupá se stoupající specifičností stanovištních podmínek.

Případy, kdy jsou na území přítomny indikátory 1. nebo 2. stupně a indikátory 3. stupně nedosahují hodnoty nad 20 %, vypovídají o silném ovlivnění lidskou činností nebo o zanedbané údržbě. V takových územích probíhá sukcesní vývoj, v jehož důsledku dochází k ústupu cenných biotopů a jejich náhradě méně hodnotnými společenstvy. Takovým příkladem je třeba zarůstání stepních biotopů křovinami a lesem nebo poškození kvalitního biotopu těžbou nerostných surovin apod. V těchto případech uvedená kombinace zastoupení indikátorů většinou vypovídá o vysokém ekologickém potenciálu biotopu. Cílem péče o biotop by měla být obnova původního charakteru biotopu obnovením pastvy nebo takovými pěstebními opatřeními, které podpoří obnovu rostlinných společenstev důležitých pro vývoj významných motýlích indikátorů.

Území, na nichž jsou přítomny indikátory 3. stupně (za současné absence indikátorů 1. či 2. stupně), zasluhují péči a ochranu v závislosti na procentuálním zastoupení těchto indikátorů v celkovém druhovém spektru, přičemž mezní hodnotou, nad níž biotopy zasluhují zákonnou ochranu, je 20 %. Území se zastoupením indikátorů 3. stupně nad 30 % zasluhují zákonnou ochranu zcela nepochybně. V praxi takováto kombinace zastoupení indikátorů však obvykle nenastává.

Zastoupení indikátorů 3. stupně nad 20 % je známkou dobré kondice společenstva motýlů a je většinou důkazem i dobré kondice ostatních fytofágních bezobratlých. Vyšší zastoupení indikátorů 3. stupně nad 20 % je proto téměř bez výjimky doprovázeno výskytem alespoň jediného druhu s indikačním významem 1. nebo 2. stupně. Naopak zastoupení indikátorů 3. stupně pod 20 % bez současné přítomnosti indikátorů 1. a 2. stupně svědčí o celkové degradaci biotopu, na němž s největší pravděpodobností ani změna využívání k přírodě bližší variantě nepovede v dohledném časovém horizontu k obnovení bohatšího druhového spektra.

x taxonů indikátoru 2. stupně
x taxonů indikátoru 3. stupně
x taxonů indikátoru 4. stupně
což odpovídá procentuálnímu poměru x

9. Závěr

V rámci inventarizačního průzkumu zaměřeného na noční druhy bylo ve sledované oblasti nalezeno 212 druhů „nočních motýlů“. Zde je konkrétní počet determinovaných z těchto čeledí: *Adelidae* 1, *Arctiidae* 6, *Coleophoridae* 2, *Crambidae* 20, *Drepanidae* 2, *Gelechiidae* 3, *Geometridae* 51, *Hepialidae* 1, *Lymantriidae* 2, *Noctuidae* 62, *Nolidae* 1, *Notodontidae* 3, *Oecophoridae* 6, *Psychiidae* 1, *Pterophoridae* 7, *Pyralidae* 4, *Sphingidae* 6, *Tineidae* 4, *Tortricidae* 9, *Yponomeutidae* 9.

Bylo zaznamenáno celkově 9 taxonů, které agentura Ochrana přírody a krajiny v Hlavním městě Praze - Magistrát hlavního města Prahy neuvádí. Jsou to: *Atethmia centrigo*, *Eudonia lacustrata*, *Geina didactyla*, *Nemapogon koenigi*, *Noctua interjecta*, *Phalonidia contractana*, *Stegania trimaculata* (nový druh pro území ČR), *Trachea atriplicis* a *Meganola albula*. To spolu s druhem *Colias crocea*, který jsme zaznamenali v minulém roce, jen dokazuje výjimečnost této lokality, pokud si uvědomíme, jak se území velké Prahy z entomologického hlediska každoročně těší zájmu odborníků i nadšených amatérů. V rámci inventarizačního průzkumu byl letos na lokalitě pozorován ostruháček švestkový *Satyrium pruni*, čímž počet „denních“ motýlů vzrostl na 43 druhů. Dohromady je to 255 zaznamenaných druhů během krátkého období. Vzhledem k tomu, že u některých druhů chybí bioindikační koeficient, nemá smysl přesně vypočítávat nějaké nejasné číslo. Stačí pouze říci, že bylo zaznamenáno 11(!) taxonů s koeficientem 2. Jsou to: *Aethes tesserana*, *Agdistis adactyla*, *Apatura ilia*, *Apeira syringaria*, *Epinotia bilunana*, *Horisme corticata*, *Horisme tersata*, *Scolitantides orion*, *Pammene aurita*, *Pammene regiana*, *Pammene trauniana*.

Pokud by i přes to někdo chtěl vypočítat procentuální zastoupení taxonů s bioindikačním koeficientem 3, tak je to 24% a s koeficientem 2 je to 4,5%, ovšem to zde nezahrnuje oněch shora zmiňovaných devět druhů, které agentura bohužel neuvádí. Ty by rozhodně již tak vysoké procento ještě zvedly. K tomu bylo na lokalitě zaznamenáno v posledních čtyřech letech, kdy se zde prováděly různé průzkumy i mnoho jiných živočišných a rostlinných druhů chráněných zákonem.

Proto citujme Magistrát hlavního města Prahy – Ochrana přírody a krajiny:

„Území, na nichž je přítomen indikátor 2. stupně, je nutno zákonem chránit. Pro oprávněnost zákonné ochrany je nutno potvrdit trvalý výskyt indikátoru ve stabilní populaci a současnou přítomnost indikátorů 3. stupně nad 20%. V případě, že indikátorem je druh kriticky nebo silně ohrožený, není přítomnost indikátorů 3. stupně rozhodující. Zákonná ochrana musí být podpořena syntetickým posouzením všech dalších (živých i neživých) složek přírodního prostředí. Cílem ochrany je zachovat podmínky pro jeho existenci, případně tyto podmínky zlepšit v rámci péstební péče.“

10. Literatura

www.lepidoptera.cz

Ochrana přírody a krajiny v Hlavním městě Praze. Magistrát hlavního města Prahy 2006.

In: <http://www.wmap.cz/opk/>

Stejskal, J. Studie: Úbytek motýlů v Praze je menší než v zemědělské krajině.

In: <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/studie-ubytok-motyly-v-praze-je-mensi-nez-v-zemedelske-krajine>.

Kadlec, T., Jarošík, V., Beneš, J., Konvička, M. Butterflies in reserves within the city of Prague – diversity changes during three decades. XIV European Congress of Lepidopterology, Rome 12-17 September 2005.

Červený seznam ohrožených druhů České republiky – Bezobratlí. Ed. J. Farkač, D. Král, M. Škorpík. Praha 2005.

Schwarz, R. Motýli denní I, II. Praha 1948, 1949.

Motýli České republiky: rozšíření a ochrana Jiří Beneš, Martin Konvička, Josef Dvořák, Zdeněk Fric, Zbyněk Havelka, Alois Pavlíčko, Vladimír Vrabc, Zdeněk Weidenhoffer (editoři), 2002: Motýli České republiky: Rozšíření a ochrana I, II. SOM, Praha, 857 stran.

Noční motýli (I.) motýli a housenky střední Evropy, (II) noční motýli – můrovití, (III) noční motýli – píďalkovití Jan Macek a kolektiv Nakladatel: Academia; ISBN: 978-80-200-1667-6, EAN: 9788020016676;

poděkování

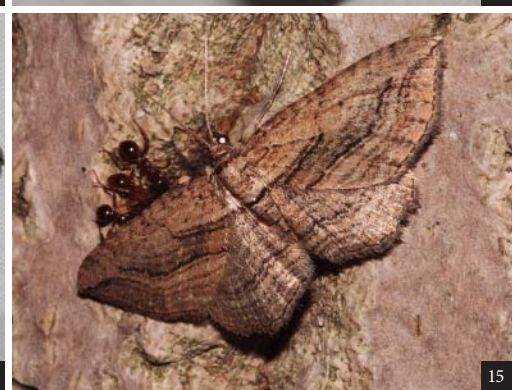
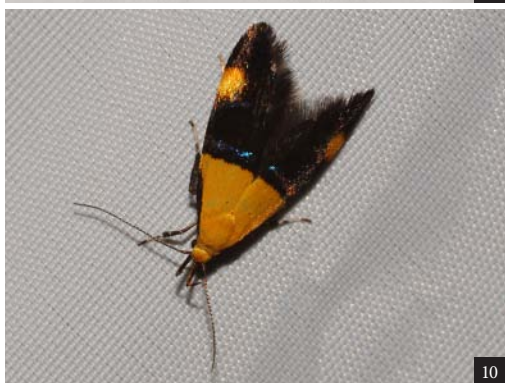
Závěrem musíme poděkovat za nenahraditelnou pomoc při určování panu Michalu Zapletalovi z Entomologického ústavu Biologického centra Akademie věd ČR v Českých Budějovicích. Na mnohdy komplikované determinaci, zejména skupiny microlepidoptera, se též ochotně podíleli Thomas Fährnich, Friedmar Graf, Wilfried Schäfer, Tina Schulz, Heinrich Vogel a Alexandr Zhakov.

Velký dík též patří všem, kteří naší organizaci projevují přízeň. Bez těchto lidí by to prostě nešlo.

za org. Krásná žába Jan Knížek

1. *Agdistis adactyla*, 2. *Atethmia centrago*, 3. *Callimorpha quadripunctaria*, 4. *Atolmis rubricollis*, 5. *Pammene aurita*, 6. *Cydalima perspectalis*, 7. *Ecpyrrhorhoe rubiginalis*, 8. *Epinotia bilunana*, 9. *Geina didactyla*, 10. *Charissa obscurata*, 11. *Meganola albula*, 12. *Nemapogon koenigi*, 13. *Noctua interjecta*, 14. *Aethes tesserana*, 15. *Pammene regiana*

1. *Eudonia lacustrata*, 2. *Pammene trauniana*, 3. *Parascotia fuliginaria*, 4. *Phalonidia contractana*, 5. *Platytes cerussella*, 6. *Psyche crassiorella*, 7. *Trachea atriplicis*, 8. *Adela degeerella*, 9. *Deilephila elpenor*, 10. *Oecophora bractella*, 11. *Batia lambdella*, 12. *Furcula furcula*, 13. *Apeira syringaria*, 14. *Horisme tersata*, 15. *Horisme corticata*